

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab Anno Christi 1230. Usque Ad Annum 1248

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1764

VD18 90118049

§. 16. Stylus docentium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66268](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66268)

e principiis deducta cum non concludant, salva fide ac recta ratione negari possunt, ac ejus modi argumenta solam ratiocinationis speciem habent. His contentos tamen homines nimium multos etiamnum cernimus, qui nihil discunt nisi memoriter, & ratiocinari se credunt, dum repetunt argumenta memoriæ mandata, quæ boni judicii trutina non examinarunt. Rationes proin meliores sed sibi novas rejiciunt, nec aliter, ac consueverunt, judicant.

XVI.
Stylus do-
centium.

Geometrarum non methodum modo, sed etiam stylum nullo præditum succo, nulla varietate gratum imitati sunt Doctores nostri: nec considerabant, in studio geometrico persuasionem ingenii per figuras foveri, philosophicis autem in materiis ac præsertim in ethica non fulciri nisi per exempla, vivasque affectuum, virtutum ac vitiorum picturas. Sed nec docentis mores exhibet aridus ille stylus, quo etiam homo scelestus uti potest de ethica differens. Cæterum non sum ferendo, eam scribendi

di rationem in Magistris insuper laudari tanquam breviorē simul ac solidiorē. Haud negaverim, stylum dogmaticum debere simplicem esse, ac præter claritatem brevitatemque ornamentum ei nullum quærendum. Sed huic simplicitati sua gratia, sua dignitas est. Abjecta, rudia, languida nihil unquam profunt. Simplicitas styli dogmatici non impedit puritatem linguæ ad illum adhibitæ: immo qui melius loquitur, intelligitur facilius: & nihil est minus idoneum ad docendum, quam singularis dictionis affectatio, quæ studio præcipuo prævium sermonis studium superaddit. Scio, cuivis scientiæ, cuivis arti sua esse verba propria, plerisque hominum ignota: sed non sunt applicanda præterquam rebus, quibus in lingua vulgari nomina desunt, quia plebs eas non cognoscit, vel non attendit.

Ars interpretandi scuta gentilitia, five ars Heraldica, versa in scientiam mysticam, cujus tota fere summa est rebus communissimis nomina extra-

ordinaria imponere, sicut & illud, quod laudi daretur dicere *gueules*, & *sinople* pro *rouge*, ruber, & *vert*, viridis, patrum nostrorum inscitiam indicat. Idem affirmaverim de modis loquendi venaticis, aliisque similibus, qui memoriam onerant, ingenium non illustant.

Hoc autem in vitium delapsi sunt scholastici, dum sibi cudebant dictionem singularem, ab omnibus linguis vulgaribus & a vera latinitate distinctam, quamvis ab hac ortam. Necessesse tamen non fuit, cum quilibet philosophari possit sua bene loquens lingua. Opera Aristotelis optime græce, philosophica Ciceronis perbene latine scripta sunt: & ultimo sæculo Descartius doctrinam suam clara sermonis gallici puritate exposuit, styloque brevi & accurato, qui dogmatici exemplum esse potest. Non igitur materia petiit hoc dictionis genus, sed sæculi XIII ac sequentium malus gustus in scholas nostras introduxit.

Alius

Alius error est credere, quod aridus, adstrictus, & unius per omnia formæ stylus brevior sit & clarior sermone ordinario & naturali, in quo libertas sumitur variandi phrasas, & quasdam figuras applicandi. Hic stylus, ut ita dicam, in proplasma fusus pressusque longior est, præterquam quod fastidium creet, cum in quavis pagina eadem repetantur formulæ, exempli gratia: De hac materia tres fiunt quæstiones: Ad primam sic proceditur: sequuntur tres objectiones: deinde: Respondeo, dicendum: Postremo veniunt responsiones ad opposita. Diceres, authorem inevitabili necessitate cogi, ut eodem semper modo loquatur. Iterantur in qualibet linea verba artis propria: propositio, assertio, probatio, major, minor, conclusio, & cætera. Hæ autem repetitiones longius producant ratiocinationem. Unde venerint, bene video. Majores nostri erant oppido rudes quinque aut sex abhinc sæculis: litterarum studiosi per ea tempora non scivissent oppo-

fitionem, five objectionem a probatione distinguere, nisi res ipsis veluti digito monstrata esset: oportebat suo quæque nomine appellare: en objectio! en responsum, instantia, corollarium! Argumenta in formam redacta etiam disputationem haud paulo longiorem, eumque, qui conclusionem mox videt, moræ impatientem reddunt: levat illum enthymema, vel simplex propositio, e qua cætera omnia colligi queunt. Syllogismus integer reservari deberet, ad raras occasiones evolvendi speciosum sophisma, aut veritatem abstractam ob oculos ponendi.

Interea stylo scholastico assueti non agnoscunt argumenta, quæ forma syllogistica induta non sunt. Ecclesiæ Patres videntur eis Oratores, ne dicam, loquaces, quia nativo sermone, ut in colloquiis fit, animorum sensa explicant; quia interdum interrogatione, exclamatione, aliisque figuris ordinariis utuntur: nec vident scholastici, figuras & ingenio-
fos

fos eloquendi modos parcere verbis, ac sæpe per vocem in loco positam præveniri aut averti oppositionem seu objectionem ipsos diu occupaturam.

An vero nullo in numero ponenda est fuga tædii ac fastidii, quod aridus, macilentus & ejusdem semper soni stylus non potest non afferre? Num studia seria jam hoc ipso molesta sunt & operosa? Non pridem notatum est, quod, qui docendo utile dulci miscet, omne punctum ferat? Hæc styli scholastici duritas absterret tot juvenes, & studia ipsis per omnem vitam odiosa reddit, postquam aliquot annos in collegiis ac seminariis hanc dictionem audiendo, & abstractas tractando quæstiones, quas sibi prodesse haud vident, transegerunt. Informatio est nutrimentum ingeniorum: cum eam damus, sequamur ordinem naturæ, seu potius divinæ sapientiæ, corporeo, quod nobis largitur, alimento jungentis oblectationem, quæ vehicu-

E 4 lum

lum ejus est, & suavi quadam necessitate nos inducit, ut conservemus vitam, & vires reficiamus. Imitemur SS. Basilium & Augustinum, qui cogitationum solidæ subtilitati amœnas expressiones, ac delicatos dicendi modos sociant; qui non quæstiones frivolas & pueriles, sed oppositiones ab hæreticis suorum temporum re ipsa factas nobis proponunt; qui non dubiis & opinionibus, sed veritatibus certis nos pascunt; qui doctrinæ in materiis etiam abstractissimis unctiorem conjungunt. En viæ duces, quos sequatur Theologus!

XVII.
Canonistæ.

Canonistæ sæculi XIII eandem cum Theologis methodum, eundem stylum tenere: minus tamen traditionem doctrinæ pro fundamento conservarunt, disciplinam non esse tam immutabilem, quam fidem, ut verum est, persuasum sibi habentes. Dissertatione priore detexi radices hujus mutationis, auctoritatem nempe falsarum Decretalium, omnium-